

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии Шурои диссертациони 6D.KOA-019 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертатсияи Аминзода Зокирҷон Тоҳир дар мавзӯи «Таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо ва аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо: масоили назариявӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ.

1. Таҳқиқоти диссертациони Аминзода Зокирҷон Тоҳир ба самтҳои назариявӣ ва амалии таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо ва аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо бахшида шудааст.

Дар давраи муосири инкишофи ҷомеа, ҷазо ҳамчун воситаи ниҳой ва муҳимми мубориза бо ҷинояткорӣ боқӣ мемонад. Бинобар он, таъини ҷазо танзими ҳуқуқи мукамал ва аз назари илмӣ асоснокро талаб месозад, то ки ба шахси гунаҳкор ҷазои сазовор дода шуда, дар як вақт талаботи принсипи адолат риоя гардад ва ҷазо дар ҳадде таъин гардад, ки барои ноил шудан ба мақсади худ зарур ва кофӣ бошад. Маҳз дар ҳамин моҳият яке аз самтҳои асосии сиёсати ҳуқуқи ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода мегардад.

Дар Кодекси ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон институти таъини ҷазо то ҳадди муайян коркард ва мустаҳкам карда шудааст. Вале масоили таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо ва маҷмӯи ҳукмҳо то ҳануз мураккаб боқӣ мемонад, ки ин аз ҷой доштани иштибоҳоти судӣ ҳангоми татбиқи моддаҳои 67 ва 68 Кодекси ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон шаҳодат медиҳад. Маҷмӯи ҷиноятҳо ва маҷмӯи ҳукмҳо, таъини ҷазои сазоворро ба шахси дар чунин ҳолат ҷиноятсодирнамуда ва коркарди механизми нисбатан мукамали таъини ҷазоро талаб месозанд.

Масоили таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо ва маҷмӯи ҳукмҳо ҳама вақт дар назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ таваҷҷуҳи олимони зиёдро ба худ ҷалб сохтааст. Аммо дараҷаи омузишу таҳлили он то ҳануз нокофӣ боқӣ

мемонад. Масалан, то ҳол дар мавриди ҷудо намудани вақте, ки пас аз он содир намудани ҷинояти нав боиси таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо мегардад, лаҳзаи баровардани ҳукм ё эътиборӣ қонунӣ пайдо намудани он, андешаҳои ягона ҷой надоранд. Дар қонун тартиби қисман зам намудани ҷазо муайян нашудааст, ки ин ба судҳо имкон медиҳад, қисми ҷазоҳои таъиншударо аз диди худ зам намоянд ва як қисми ҷазои барои ҷиноятҳои алоҳидаи ба маҷмӯъ дохилшавандаро умуман ба эътибор нагиранд, ки ин ба воқеан беасос озод гардидан аз қисми ҷазои таъиншуда, оварда мерасонад. Дар Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо аз рӯи тартиби қисми 6 моддаи 67 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳангоми ҷой доштани шартан татбиқи накардани ҷазо, аз рӯи парвандаи аввал муайян нашудааст.

Дар баъзе мавридҳо судҳо ҳангоми таъини ҷазо барои содир намудани якчанд ҷиноятҳо аз рӯи моддаҳои мухталиф ба ҷойи он, ки ҷазоро дар асоси қисми 3 моддаи 67 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои маҷмӯи ҷиноятҳо таъин намоянд, саҳван онро мутобиқи моддаи 68 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо таъин менамоянд.

Инчунин, дар вақти ба ҳисоб гирифтани қисми адонашудаи ҷазо бо ҳукми пештара ба хатогиҳо роҳ дода мешавад. Ҳолатҳои ҷой доранд, ки қисми адонагардидаи ҷазо аз рӯи ҳукми пештара, ба ҷазои ҳукми охирин қабулгардида, қисман ё пурра зам карда намешавад.

Таҳлили хатогиҳои судӣ нишон медиҳанд, ки онҳо на ҳама вақт оқибати бепарвой ё надонистани қонун аз ҷониби судяҳо мебошад. Баъзан сабаби хатогӣ худ номуқкамалӣ ва номувофиқии матни қонун ба ҳисоб меравад, ки маънидодкунии онро мушкил мегардонад.

Масалан, ҳангоми таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо дар бисёр мавридҳо норавшан аст, ки суд ин ё он роҳи таъин намудани ҷазои ниҳоиро интихоб намуда, бояд кадом муқарраротро ҳамчун сарчашма ба асос гирад. Чунин ҳолат барои судҳо ҳангоми амалӣ намудани адолати судӣ мушкилиро ба вуҷуд оварда, дар як вақт одилона будани ҷазои

таъиншударо барои маҳкумшуда, дар назди ҷомеа зери шубҳа қарор медиҳад, чунки баъзан ҷазои аз рӯйи маҷмӯъ таъиншуда, бо андоза ё муҳлати худ аз ҷазои барои ҷинояти тоқ-тоқ таъиншуда, чандон фарқ наменамояд.

Гуфтаҳои зикршуда, зарурати омузиш ва таҳлили минбаъдаи масоили таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо ва аз рӯйи маҷмӯи ҳукмҳо, коркарди таклифу пешниҳодҳои асоснокро доир ба муккамалсозии қонунгузорию ҷиноятӣ амалкунанда ва амалияи татбиқи онро дар ин самт тақозо менамояд.

2. Диссертатсия таҳқиқоти илмӣ анҷомёфта буда, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорой ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа, нуктаҳои навгонӣ ва илмӣ барои ҳимоя пешниҳодшуда, метавонанд дар назария, такмили қонунгузорӣ, бартараф намудани мушкилоти таҷрибаи судӣ дар ин самт ва раванди таълим ба таври фаррох истифода шаванд, ки онҳо саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд. Бинобар ин, қайд намудан мумкин аст, ки диссертатсия ба талаботи банди 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мутобиқат мекунад.

3. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ мувофиқ буда, ба Шурои диссертатсионии БД.КOA-019-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, ки мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дорад, пешниҳод шудааст.

4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 9 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъб расонида шудаанд, ки онҳо фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Теъдоди

маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад.

5. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Аминзода З.Т. истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда, бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмӣ дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

6. Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Аминзода Зокирҷон Тоҳир маълумоти ғайрисаҳеҳ дида намешавад.

Банди 61-и Низомномаи Шурои диссертатсиониро, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, ба роҳбарӣ гирифта, комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Аминзода Зокирҷон Тоҳир дар мавзӯи «Таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо ва аз руи маҷмӯи ҳукмҳо: масоили назариявӣ ва амалӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, барои ҳимоя қабул карда шавад.

2. Муқарризони расмӣ аз рӯйи диссертатсия шахсони зерин таъин карда шаванд:

– Абдуҳамитов Валиҷон Абдуҳалимович – доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи славянии Русия-Тоҷикистон;

– Сафарзода Ҳаёт Сайдамир – номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори кафедраи пешгирии терроризм ва таъмини бехатарии ҷамъиятии факултети №6 Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Ба ҳайси муассисаи пешбар – Муассисаи давлатии таҳсилоти олии касбии «Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон» таъин карда шавад.

4. Барои нашри эълон оид ба ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

6. Санаи ҳимоя 15 апрели соли 2023 соати 10:00 дақиқа таъйин карда шавад.

Раиси Комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
аъзои Шурои диссертатсионӣ

Искандаров З.Ҳ.

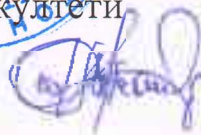
Аъзоёни комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
аъзои Шурои диссертатсионӣ

Назаров А.Қ.

номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, муаллими
калони кафедраи криминалистика ва
фаъолияти экспертизаи судии факултети
ҳуқуқшиносии ДМТ

Шарипов С.С.

«10» феврал 2023.